

Відносини відповідальності публічної адміністрації перед суб'єктами суспільства виникають у зв'язку із наявністю публічно-правового стору і порушення адміністративної справи (справи адміністративної юрисдикції), де відповідачем виступає суб'єкт владних повноважень. Справи адміністративної юрисдикції розглядаються за нормами адміністративного судочинства, які встановлені Кодексом адміністративного судочинства України (від 6 липня 2005 р.).

Відносини відповідальності суб'єктів суспільства за порушення встановленого порядку і правил виникають при виявленні таких порушень. Розвиток цих відносин завершується застосуванням стягнень та інших заходів впливу.

Таким чином, українське адміністративне право у сучасних умовах виступає необхідним інструментом формування правової держави і громадянського суспільства. Саме ця обставина визначає його місце у правовій системі України.

Львів В.А.

*здобувач кафедри адміністративного права і процесу
Київського національного університету внутрішніх справ*

УДК: 347.92 (477)

СТРОКИ В ПОВАДЖЕННЯХ АДМІНІСТРАТИВНОГО СУДОЧИНСТВА

Строки відіграють важливу роль в провадженнях адміністративного судочинства, вони вказують початок, період дії і закінчення правовідносин, забезпечують своєчасне здійснення прав і обов'язків, вносять визначеність у правові відносини.

Поняття строків становить інтерес для вчених різних галузей права, оскільки строки є одним із правових способів зміцнення процесуальної дисципліни, а також одним із показників правомірності юридичної діяльності учасників правовідносин.

Багато вчених досліджували строки, даючи їм наукове обґрунтування та класифікацію. Фундаментальним дослідженням у галузі адміністративного права є Д.М. Бахрах, який у своїй праці досліджував строки в адміністративному праві. На його думку, процесуальним строком у провадженні в справах про адміністративне правопорушення є визначений нормативним актом відрізок часу, що обчислюється за раніше встановленими правилами [1, с. 241-245].

О.С. Дутенець визначає процесуальні строки в провадженні у справах про адміністративні правопорушення як врегульовані адміністративно-процесуальним законодавством і сприявані на реалізацію завдань у справах про адміністративні правопорушення часові проміжки, у межах яких мають бути здійснені в суворо визначеній послідовності відповідні процесуальні дії. [2, с. 27]

Л.В. Коваль, розкриваючи спеціальні принципи адміністративно-процесуальної діяльності, а саме швидкої дії, найшов відображення у встановлених законом процесуальних строках, що регулюють справи про адміністративні проступки. Строки, на думку Л.В. Коваль - одна з важливих обставин, які характеризують взаємовідносини суб'єктів процесуальних адміністративно-деліктних відносин і які мають юридичне значення для реалізації їх прав та обов'язків. [3, с. 175]

Сучасний дослідник адміністративного процесу В.Г. Перепелюк розглядає строки в адміністративному законодавстві, аналізує їх види, розкриває їх сутність [4, с. 193]

Ми в своїх дослідженнях над строками адміністративних проваджень спираємось на класифікацію строків, визначених В.Г. Перепелюком, тому що метою нашого дослідження є строки судочинних проваджень, які залишаються досі поза пильною увагою вчених і від яких залежить законність, справедливість, послідовність, впорядкованість у вирішенні адміністративних справ.

Кодекс адміністративного судочинства України передбачає обчислення, поновлення та продовження процесуальних строків, наслідки пропущення процесуальних строків, строки звернення до адміністративного суду, строки проведення проваджень в адміністративних справах.

Строки в провадженні адміністративного судочинства в першій інстанції, доцільно, на наш погляд, класифікувати залежно від суб'єктів процесуальних правовідносин, які повинні їх дотримуватися (за класифікацією, даною Баб'яком А. В.) [5, с. 42]

а) строки, яких повинен дотримуватись суд (суддя);

б) строки, яких повинні дотримуватись особи, які беруть участь у справі;

в) строки, яких повинні дотримуватись суб'єкти процесуальних відносин;

г) строки, яких повинні дотримуватись особи і органи, які не беруть участь у справі;

Так, відкриття провадження в адміністративній справі суддя вирішує не пізніше наступного дня після надходження позовної заяви до адміністративного суду або закінчення строку, встановленого для усунення недоліків позовної заяви, у разі записання позовної заяви без руку (ч. 3 ст. 107 КАС України). Згідно зі ст. 108 КАС України при виявленні недоліків позовної заяви суд встановлює строк, достатній для їх усунення. Строк для усунення недоліків належить до процесуальних строків, тривалість та межі яких визначає суд.

Позовну заяву у справах з приводу рішень, дій чи бездіяльності державної виконавчої служби може бути подано до суду:

- у десятиденний строк з дня, коли особа дізналася або повинна була дізнатися про порушення її справ, свобод чи інтересів;

- у триденний строк з дня, коли особа дізналася або повинна була дізнатися про порушення її прав, свобод чи інтересів, у разі оскарження постанови про відкладення провадження виконавчих дій (ч. 2 ст. 181 КАС України).

Позовні заяви щодо рішень, дій чи бездіяльності виборчої комісії, комісії з референдуму членів цих комісій, що - мали місце до дня голосування може бути подано до адміністративного суду у строк, встановлений не пізніше двадцять четвертої години дня, що передуює дню голосування; - а що мали місце у день голосування на дільниці, може бути подано до адміністративного суду у дводенний строк з дня прийняття рішення, вчинення дії або допущення бездіяльності (ст. 172 КАС України).

Адміністративні справи за позовними заявами, що надійшли до дня голосування, вирішуються судом у п'ятиденний строк, але не

пізніше ніж за дві години до початку голосування (ч. 11 ст. 172 КАС України). Позовна заява про уточнення списку виборців подається до адміністративного суду не пізніше як за годину до закінчення часу голосування. Справа щодо скасування реєстрації кандидата на пост Президента України повинна бути вирішена судом у триденний строк після надходження позовної заяви (ч. 2 ст. 176 КАС України). Завданням апеляційної інстанції є перегляд за апеляційною скаргою адміністративної справи і судового рішення на предмет правильності встановлення судом першої інстанції обставин у справі та застосування норм права. Провадження у суді апеляційної інстанції, як і першої інстанції, також можна умовно поділити на стадії: - апеляційне оскарження і відкриття апеляційного провадження; - підготовка адміністративної справи до апеляційного розгляду; - апеляційний розгляд; - ухвалення судового рішення.

Тому строки в провадженні у суді апеляційної інстанції можна, на наш розсуд, класифікувати за місцем серед стадій провадження (за класифікацією Перетелюк В. Г.):

- строки розгляду справи в цілому;

- строки стадії порушення справи, адміністративного розслідування, підготовки справи до вирішення, вирішення виконання.

Обґрунтування мотивів оскарження і вимоги до суду апеляційної інстанції особа, яка подала заяву про апеляційне оскарження, викладає в апеляційній скарзі. Для цього їй надається більш тривалий строк за вимогами КАС України:

- для подання апеляційної скарги на постанову суду першої інстанції - двадцять днів після подання заяви про апеляційне оскарження;

- для подання апеляційної скарги на ухвалу суду першої інстанції - десять днів після подання заяви про апеляційне оскарження.

Для підготовки справи до апеляційного розгляду судді - доповідачу передбачений строк - десять днів, після відкриття провадження (ч. 1 ст. 190 КАС України). Після закінчення провадження справа не пізніше як у семиденний строк направляється до адміністративного суду першої інстанції, який її розглядує.

З урахуванням особливостей, які встановлені для касаційної інстанції, строки в провадженні адміністративних справ можна класифікувати, як ми бачимо, - за масштабом: загальні та спеціальні (за класифікацією

Перепелюк В. Г.); - за складністю справ: звичайні та особливі; - за обставинами, які є підставою для провадження: виняткові та нововиявлені.

За загальним правилом, суд приймає постанову іменем України негайно після закінчення судового розгляду, проте в певних випадках у залежності від складності справи, складання постанови у повному обсязі може бути відкладено на строк не більше ніж п'ять днів з дня закінчення справи (ст. 212 КАС України).

Заяву про перегляд судового рішення за ново виявленими обставинами може бути подано протягом одного місяця після того, як особа, яка звертається до суду дізналася або могла дізнатися про ці обставини (ст. 247 КАС України).

Заява про перегляд судового рішення за нововиявленими обставинами розглядається судом протягом двох місяців після її надходження за правилами, встановленими КАС України.

Скарга подається протягом одного місяця з дня відкриття обставин, які можуть бути підставою для провадження за винятковими обставинами (ч. 1 ст. 238 КАС України).

Скарга, подана після закінчення строку встановленого частиною першою цієї статті, залишається без розгляду, якщо Верховний Суд України за заявою особи, яка подала скаргу, не знайде підстав для поновлення строку, про що постановляється ухвала (ч. 2 ст. 238 КАС України).

Кодексом встановлено односторонній строк перевірки заяви про перегляд за ново виявленими обставинами суддею адміністративного суду, до якого її подано на предмет її відповідності вимогам КАС України.

Таким чином сутністю строків в адміністративних провадженнях є: визначеність меж прав, свобод чи інтересів особи, законність, узгодженість, послідовність, об'єктивність.

Список використаних джерел:

1. Бахрах Д. Н. Административное право: Учебник. - М.: БЕК, 1995. - с. 241-245.
2. Дутенец А. С. Процессуальные сроки в производстве по делам об административных правонарушениях: Дис... канд. юрид. наук. 12.00.02 - М., 1995. - с. 27.
3. Коваль Л. В. Административно - деловое отношение. - К.: Выща шк., 1979. - с. 175.
4. Перепелюк В. Г. Административный процесс. Загальна частина: Навч. посібн. - Чернівці: Рута, 2003. - с. 193.
5. Баб'як А. В. Административно-процесуальні строки: Дис... канд. юрид. наук. Национальна академія внутрішніх справ України, Київ, 2005. - с. 42.

Старцев О. В.
головний редактор видавництва "Істина",
к.ю.н., професор Міжнародної кадрової академії

ПРОБЛЕМНІ ПИТАННЯ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ АДМІНІСТРАТИВНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ДЕРЖАНИХ СЛУЖБОВЦІВ ОРГАНІВ ВИКОНАВЧОЇ ВЛАДИ

Дотримання принципу законності в діяльності державних службовців органів виконавчої влади передбачає наявність дієвого, достатньо розвинутого спеціального законодавства. Проте, незважаючи на триваючу адміністративну реформу, на практиці склалась принципова суперечність між активними заходами в подальшого структурно-функціонального вдосконалення цих

органів і статтєвою норм адміністративної відповідальності, які значною мірою залишились на попередньому від старій соціально-економічній і політичній систем рівні. Без усунення же цієї суперечності прискорення адміністративної реформи, створення і практичне запровадження у життя "нової ідеології адміністративного праворозуміння"¹ стає проблематичним.

¹ Див.: Авер'янов В. Актуальні завдання реформування адміністративного права // *Право України*. - 1999. - № 8. - С. 8.